

AUGIÁSZ ISTÁLLÓJA

a V21 állásfoglalása az alkotmányozásról

Az igazságosságra törekvés jegyei nem erősödtek az elmúlt egy-két évben, azonban a másik pillér, a jogbiztonság is meginogni látszik. Amennyiben csupán az Alkotmány helyére képzelt Alaptörvény sajátosságait vizsgáljuk, föl kell, hogy tűnjön a normavilágosság teljes hiánya. Elegendő ehhez csupán az R cikk idézése, amely egyrészt kimondja, hogy:

(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja,
másrészt, hogy:

(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti Hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni,

...bármit is jelentsen az. Ez utóbbi az idézett (3) bekezdésben írtakkal a jogértelmezés alapjául tesz egy a Preambulumba illő bizonytalan, meghatározatlan elemet, ezzel a teljes Alaptörvény tartalmát relativizálva.

Térjünk vissza azonban az R cikk (1) bekezdésében írtakhoz, miszerint az Alaptörvény a jogrendszerünk alapja. Az „alap” maga a stabilitás, a (legalább viszonylagos) változtathatatlanság szinonimája.

Nos, az a szöveg, amely 10 év alatt 9 – lényegi – módosítást szenvedett, tekinthető-e az állandóság, a viszonyítási alap bázisának? Nyilvánvalóan nem! De e törvénynek a végrehajtó hatalom – és az általa vezérelt törvényhozás – általi kezelése is az elbizonytalanodás és a kiszámíthatatlanság irányába hat.

Erre markáns példa, hogy a „különleges jogrend” veszélyhelyzet című típusát a járványhelyzetre hivatkozással úgy hirdeti ki a Kormány, hogy az Alaptörvény szövege azt nem teszi lehetővé, hiszen az csupán elemi csapás vagy ipari katasztrófa esetén alkalmazható. A veszélyhelyzet eszközrendszere is ez utóbbi jelölt események következményeinek elhárítására alkalmas, nem pedig a betegségek terjedésének meggátlására. Igaz, szabályai lehetővé teszik a rendeleti kormányzás bevezetését, amennyiben a Parlament ahhoz hozzájárul, márpedig hozzájárul. Így tehát a Kormány az Alaptörvény alapján, annak nyilvánvaló félreértelmezésével, többek között az alapvető jogok korlátozására jogosította föl magát.

E mellett, időben párhuzamosan hatályban van a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet”, megszólalásig hasonló különleges jogokat biztosítva a végrehajtó hatalomnak. E válsághelyzet – hathavonta történő meghosszabbítással – annak ellenére folyamatosan hatályos, hogy elrendelésének feltételei létrejöttének időpontjától fogva sohasem állottak fenn és ezzel ma sem más a helyzet. E jogintézmény, habár az alapvető alkotmányos jogok korlátozására jogosítja föl a végrehajtó hatalmat, még alaptörvényi gyökérrel sem rendelkezik, ezért pusztá léte is nyilvánvalóan alkotmányellenes.

Az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény módosításával az „Egészségügyi válsághelyzet” bevezetésével újabb „rendkívüli jogrend” kihirdetésére nyert jogot a Kormány, amellyel élt is. Így már három párhuzamosan működő – alaptörvény-ellenesen elrendelt – rendeleti kormányzást lehetővé tévő, hasonló tartalmú alapjogokat korlátozó jogintézmény van hatályban Magyarországon. Az ebben a helyzetben alkotott és gyakran a járvány-, illetve migrációs helyzettel távoli korrelációban sem álló jogviszonyokat rendező kormányrendeletek egy részét egy-egy áttekinthetetlen törvénnyel a jogrend „állandó” elemévé emelik.

Összefoglalva, nem csupán az igazságosságra törekvés, hanem a jogbiztonságra, a normavilágosságra, az alkotmányosságra törekvés is elveszett. Mivel ez az állapot huzamos ideje áll fenn, a teljes jog- és intézményrendszer a kijavíthatatlanság mértékét elérően leromlott. **Ezért amint a társadalmi és politikai feltételei adottak lesznek: Magyarországnak új – népszavazással megerősített – alkotmányra lesz szüksége.**

Budapest, 2021. június 25.